

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sacra Veterum Temporum Uti Et Evangelica, Ac
Apostolica Historia**

Steinhart, Franz

Ingolstadii, 1734

VD18 90104692

Saul, Rex Israël.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62332)

Nöbe, simulque altare holocaustorum & thymiamatis, mensa panum, candelabrum, & reliqua Sanctuarii supellex ad facienda ibi posthac Sacrificia; quæ quidem extraordinaria saltem, offerrebantur etiam coram arca in urbe Cariathiarim. His compositis Samuel deinceps in summa pace Rempubicam administravit, ac Israëlẽm nunc in Bethel, nunc in Galgalis, nunc in Maspha, potissimum verò in Ramatha, *ubi erat domus ejus*, judicavit; ibi etiam *adificavit altare Domino*.

Samuele orante caduntur hostes.
s. 7, à v. 7.

Sed neque Samuel à Philistæis semper pacem habuit. Convocatus ab ipso in urbem Maspha populus solemniter fœdus cum Domino pacifcebatur, ejurato omni profano Baalim, Astaroth, aliorumque Idolorum cultu. De quo conventu ubi nuntium accepere Philistæi, coacto exercitu magnis itineribus eò convolarunt. Trepidante ad subitum hostium adventum populo Samuel agnum lactentem obtulit in holocaustum clamavitque ad Dominum; & auditus est: Philistæis enim in Israëlitas irruentibus *intonuit Dominus fragore magno, & exterruit eos*, cumque territi fugam capefferent, ab Israelitis è Maspha effusis cæsi sunt, urbésque, quas antea coeperant, rursus ereptæ.

Saul, Rex Israël.

Israëlitz Regem sibi dari postulant.
s. R. c. 8.

AT demum senuit Samuel, filiosque suos ad Rempubicam administrandam in Coadjutores assumpserat: sed quòd horum gubernatio, præcipuè ob avaritiam & munera, propter quæ pervertebant judicium, populo non probaretur, Majores natu venerunt ad Samuelem in Ramatha hæc eum oratione allocuti: *Ecco tu senuisti, & filii tui non ambulant in viis tuis: constitue nobis Regem, qui judicet nos, sicut & universæ habent Nationes*. Inopinata oratione perculsus Samuel ad orandum DEum confugit, qui afflictum servum suum ita est consolatus: *Audi, inquit, vocem populi in omnibus, qua loquuntur tibi: non enim te abjecerunt, sed me, ne regnem super eos*. Tentavit nihilominus Samuel populum à petitione absterre allatâ, qua Reges plerumque uterentur subditos gubernandi potestate. At frustra: erant enim non tam pertæsi avaritiæ filiorum Samuelis, quàm ambitione regalis gloriæ, & caterarum Nationum æmulatione pleni.

Ita.

Itaque habituros Regem Majoribus natu respondit: irent nung ad suos, se brevi comitia indicturum, ubi Rex, quem postularent, eligeretur.

Interea DEUS de Tribu Benjamin virum elegit Saulem nomine, ad captum illius populi externa inprimis specie commendabilem, quem, dum errantes asinas quæreret, DEO disponente, ad se venientem Samuel, ut à Domino erat monitus, unxit in Regem Israel seorsim, & sine arbitris, donec commodo tempore Comitia celebrarentur, ac ipse Rex publicè proclamaretur. Unde & Saul, dissimulatis omnibus, quæ acta erant, repertis asinis in patriam suam Gabaa reversus, privatam, ut antea, vitam duxit. Immutavit tamen jam tum ei DEUS cor suum: nam cum in patria in collem DEI oraturus ascenderet, insiliente in ipsum Spiritu divino cum Prophetis qui ibi habitabant, eique occurrebant, cœpit prophetare, id est, canere & laudare DEUM, quod cum reliqui mirarentur, eò quòd antea ejusmodi cantionum fuisset imperitus, proverbio datus est locus; *Num & Saul inter Prophetas?*

Saul in Regē
inungitur.
I. Reg. 9. & 10.

Paulò post indictis à Samuele Comitibus in urbem Masphat convenerunt omnes à Danusque Bersabée; agebatur enim res longè maxima, & magnis studiis expetita; ipsa quoque rei novitas, & pristina gubernationis forma commutanda magnam excitabat expectationem. Samuel habita ad præsentem oratione jubet populum omnem in Tribus suas, familiasque distribuì, locisque disjungi, ne qua confusio oriretur: conjectis in urnam tredecim Tribuum schedulis, agitatique, sortitione Tribus Benjamin educta est, quò factò reliquæ Tribus omnes cum suis familiis, domibusque spe sua exciderunt. Inde ad familias Benjamin processum est, conjectisque rursus in urnam schedulis prodiit familia Melchi, deinde domus Cis, demum ex hac persona Saulis, qui rei futuræ jam conscius pro sua modestia non aderat, sed latebat in urbe illa Masphat. Misit igitur Samuel, qui eum advocarent; cumque veniens stetisset in medio populi, apparuit staturâ tam excelsâ, ut universos toto capite superaret: unctus est igitur secundò coram toto populo in Regem, & secuta est fausta acclamatio: *vivat Rex!* fuerunt quidem non pauci ad seditionem proni, qui dicerent: *Nam salvare nos poterit iste? at Saul prudenter dissimulabat se audire.*

Rex proclama-
matur.
I. Reg. c. 10.
2 v. 17.

Sacra Veterum Temp. Histor.

○

Post

Novus Rex
Amonitas
profligat.
1. Reg. c. 11.
& 12.

Post mensē à solutis comitiis exortum bellum novo Regi
& gloriam, & totius populi benevolentiam conciliavit. Qui
trans Jordanem ex Israëlitis erant, præsertim habitatores Jabes
Galaad jamjam opprimendi erant ab Amonitis. Sed ubi acce-
pit nuntium Saul, collecto confestim exercitū, Jordanem transi-
vit, hostēque tripartito agmine adortus in ipsa castra irrum-
pens in vigilia matutina, usque dum dies incaleceret, cecidit
plerosque, reliquīs ita dispersis, ut *non relinquerentur in eis duo
pariter*, magnā Regis novi gloriā. Qua occasione bene anima-
ti in novum Regem populi Samuel utendum ratus, ad confir-
mandum communi omnium suffragiō Saulis Regnum, factamque
dudum ejus electionem convocavit in Galgala populum; ubi
habita præclara coram Rege & populo oratione, cum abstinē-
tiæ & integritatis suæ, atque innocentie tempore suæ admini-
strationis testimonium petiisset, atque accepisset, actum est de
constituendo Regi præsidio, placuitque tria hominum millia in
prædiis esse, quæ in omnem eventum Regi semper ad manum
essent, & communibus populi sumptibus sustentarentur.

Reprehendi-
tur à Samuele
1. Reg. c. 13.

Igitur dimissa reliqua multitudine Rex sibi retinuit duo
millia in Machmis & Bethel: mille autem commisit Jonathæ fi-
lio in Gabaa Benjamin, ubi stationem habebant Philistæi. Jo-
nathas gloriæ appetens oblata occasione cum suis impetu factō
eam stationem delevit. Philistæis propterea ad arma convo-
lantibus Rex quoque Israëlitas in Galgala convocari jussit, ex-
pectaturus ibi Samuelem, veluti ab hoc jussus fuerat, ut eo præ-
sente sacrificiis placaretur, & consuleretur DEUS, priusquam in
hostem moveret. Confluxere magnō numero Israëlitiæ; ac cum
hostilem exercitum longē majorem in conspectu haberent, &
Samuel in horas expectatus non veniret, animis consternati sen-
sim iterum dilapsi sunt, ita, ut demum soli sexcenti viri cum Rege
manerent, & hi quidem nullō gladiō, nullā hastā armati. In
his rerum angustiis cum septimus jam dies adesset, sub vesperam
jussit Saul per Achiam Pontificem offerri pacifica, & holocau-
stum. Sacrificio vix benè completō adest Samuel, Regemque,
quod mandata Domini non custodisset, seque non expectasset,
acriter reprehendit. Nihilominus cum Saule, ac trecentorum
virorum manu in Gabaa ascendit ad conjungendas cum Israëlitis
vires. Hostes verò castra habebant in edito loco inter Mach-
mas

mas & Gabaa, unde crebris excursionibus pagos, villasque Israëlitarum infestabant.

Jonathas pugnae avidus quadam die ad Armigerum suum conversus, *non est*, inquit, *Domino difficile salvare vel in multis, vel in paucis: ascendamus ad castra incircumcisorum; si forte faciat Dominus pro nobis*; cumque armiger ad omnia se paratum respondisset, clam Patre per viam asperam & præruptam, ac propterea minus custoditam DEO bene propitiò in castra eludantur; ubi nil morati, vigiles invadunt, ac cadunt, tum proximos quosque semisomnes viginti viros interficiunt. Sequitur totis in castris tumultus primò, deinde prodigiosa strages; dum enim Philistæi pavore turbati Hebræos omnes adesse putant, seque suosque non discernunt, sese mutua cæde passim confectere; quod cum relatum per exploratores esset Sauli, cum suis properavit ad locum certaminis, sed & multi eorum, qui nuper difugerant, ad socios redierunt, ita, ut Saul circa se jam haberet quasi decem millia virorum: victoriã igitur utendum ratus hosti suos instare jubet, severe, & sub capitis pœna monitos, ne quis cibum sumat usque ad vesperam, plenamque victoriam, percusseruntque hostes in illa die à Machmis usque Ajalon; ubi dum suos respirare jubet, prope arcam, quæ exercitum secuta fuerat, altare erexit, rogavitque per Pontificem Dominum, an porro persequeretur Philistæos, an non? at DEUS responsum negavit, non dubiò signò offensi à quopiam Numinis. Petit ergo Saul à DEO indicium; missaque forte captus est Jonathas, qui gustaverat paululum mellis in summitate virgæ, quam intinxerat per viam in favum mellis. Et licet non audierat, cum Pater ejus adjuraret populum, tamen mori debuisset Regius filius, nisi populus uno ore conclamasset: ergone *Jonathas moriatur, qui fecit salutem hanc maximam in Israël? vivit Dominus, si ceciderit capillus de capite ejus in terram. Quibus* vocibus Parens absterritus filium vitã donavit.

Hoc bellò confectò Saul deinceps victoricia arma convertit in alios vicinos populos, Moabitas, Ammonitas, Idumæos, ac quosdam Reges Syriæ; demum etiam jussus est per Samuelem veterem illam in egressu ex Ægypto Amalecitarum injuriam ulcisci, & non tantum totam exscindere gentem, sed etiam flammâ ferroque vastare omnia, ne *asino* quidem, aut ullã aliã præ-

Jonathas im-
choat pu-
gnam felici-
ter, 1. Reg. 14.

Parcit Ama-
lecitis contra
mandatum
Domini.
1. Reg. 14. à
v. 47. & c. 15.

dâretentâ. Itaque cum exercitu ducentorum & viginti millium terram Amalec ingressus præceptum Domini executus est; at non penitus implevit: nam Agag Regem captivum vivum, & meliores greges ovium, & armentorum, aliâque, *quæ pulchra erant*, servavit, & triumphans in terram Israël adduxit; quâ Saulis inobedientiâ secundò jam offensus Dominus id Samueli in Ramatha indicavit, questusque est: *pœnitet me, quòd constituerim Saul Regem.* Clamavit quidem Samuel tota ea nocte ad DEum, quærebátque placare eum. Sed frustra. Itaque cum cognovisset, Saulem venisse in Galgala, ut inde rursus dimitteret populum, illuc manè perrexit, holocaustum tunc ex præda offerentem interpellans, cur contra præceptum Domini versus esset ad prædam? excusavit Saul factum, inquiring, se interfectis reliquis omnibus solum Regem Agag adduxisse, populum verò tulisse oves, & boves, ut primitias eorum immolaret Domino. Cui Samuel: *Nunquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potius, ut obediatis voci Domini melior est enim obedientia, quàm victima!* hoc elocutus eidem denuntiavit: *Pro eo, quòd abjecisti sermonem Domini, abjecit te Dominus, ne sis Rex.* Quâ denuntiatione ipse, & filii ejus jus ad Regnum funditus perderunt. Deinde Samuel Agag Regem adduci jubet, ac clamantem: *siccine separat amara mors!* in frustra secari.

Samuel frustra orat pro Saule.
c. 15. v. 34.
& 35.

David in Regem ungit.
1. Reg. 16.

Inde reversus in Ramatha multis lacrymis ac precibus conatus est Dominum Sauli conciliare. At DEus orantem increpans, *usquequò*, ait, *tu luges Saul, cum ego projecerim eum, ne regnet super Israël: imple cornu tuum oleo, mittam te ad Isai Bethleemitem; providi enim in filiis ejus mihi Regem.*

Igitur clam Saule profectus est in Bethleem ad Isai, virum in Tribu Juda primarium, nescius adhuc, quem Dominus ex octo ejus filiis elegisset. Brevi autem cognovit, esse natu minimum, Davidem nomine. Hunc igitur è pascuis, ubi ovium curam gerebat, evocatum in medio fratrum ejus unxit; & directus est Spiritus Domini à die illa in David, & deinceps, Spiritus nempe Rege, ac Principe dignus. Unctione peractâ Samuel in Ramatha, & David rediit ad pascua, ubi egregia illa fortitudinis opera perpetravit, quæ postea cum Goliatho certamen initurus coram Rege jactavit de leonibus & ursis à se interfectis, & propria manu laceratis; bonam quoque Psalmorum partem tum

tem-

temporis componens, ad citharam juvenis modulatus est.

A Saule verò interim recesserat Spiritus Domini, ipsūque ita permittente DEO *spiritus nequam invasit*; qui melancholica corporis dispositione abutens, miserum Regem ita quandoque vexabat, ut furere atque insanire videretur; nec, post medicas artes frustra adhibitas, in aula ampliùs dubitabatur, ægritudinem Regis inhabitanti, aut subinde ventitanti dæmoni adscribendam; eūque jam tum opinio illa vigeret, Carminibus vim dæmonum reprimi, cohiberi maleficia, & animi corporisque sanitatem posse reparari, ajunt Proceres ad Regem: *Fubeat Dominus noster, & servi tui, qui coram te sunt, quarent hominem scientem psallere citharâ, ut quando arripuerit te spiritus Domini malus, psallat manu sua, & levius feras.* Annuente Rege unus de Aulicis: *Ecce, inquit, vidi filium Isai Bethleemitem, scientem psallere, & Dominus est cum eo.*

Ablegavit itaque Rex nuntios ad Isai, ac Davidem ad se mitti petiit, qui cum mira hæc DEI providentia ad aulam venisset, Saul *dilexit eum nimis*; nam, quodcumque *spiritus Domini malus arripiebat Saul, David tollebat citharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & lenius habebat*; recedebat enim ab eo *spiritus malus*. Exortò autem postea bello cum Philistæis Davidem quidem dimisit; at brevi cum magna gloria ad aulam rediit.

Stabat uterque exercitus in conspectu, sola valle eos dividente. Dum autem unus alteri pugnae initium relinquit, nonnulli abière dies. Interim venit in mentem Philistæis bellum singulari certamine definire, eoque de alterutrius populi servitute, vel dominatione pacisci, cum præsertim apud se haberent virum bellatorem, cui parem opponere Israëlitarum castra non possent. Is fuit Goliathus staturâ novem pedem, robore tanto, ut iis armis facillè pugnaret, quæ alius ferre non posset. Iste igitur in vallem progressus Hebræum aliquem ad singulare certamen provocabat. Ad quod cum nullus ex toto exercitu descendere auderet, ille ad suos reversus militari more gloriabundus jaçtabat: *Ego exprobravi agminibus Israël hodie.* Et procedebat quadragesimum jam diem manè & vesperi insultando Israëlitis. Vexilla Regia secuti fuerant tres Davidis fratres; his ipso quadragesimo die domesticum comitatum David attu-

Saul à spiritu malo invaditur.

1. Reg. c. 16.

à v. 14.

David vocatur in aulam.

1. Reg. c. 16.

à v. 19.

Adversus Goliath progreditur.

1. Reg. 17.

lerat; cùmque passim, quid in utrisque castris gereretur, audiret, vidissetque oculis suis Philistæum prodeuntem & provocantem, excandescens divini honoris zelò, *quis enim*, inquit ad circumstantes, *est hic Philistæus incircumcisus, qui exprobravit acies DEI viventis?* nihilque fratres suos moratus, atque ad Regem adductus, *ego*, inquit, *servus tuus vadam, & pugnabo adversus eum.* Obrentaque demum pugnandi copiâ accepit baculum suum, quem semper habebat in manibus suis, & *elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente, & misit eos in peram pastoralem, & fundam manu tulit.* Sic armatus processit in vallem adversus Philistæum inspectante utroque exercitu, & rei exitum expectante.

Post aliquam procul adhuc verborum velitationem Goliath arma expedit, atque adversus hostem progreditur. Nec segnior David positum in funda lapidem ad caput circumducit, subitoque excussum in frontem accedentis tanto impetu projicit, ut osse contracto lapis fronti infixus hæreret, Gigasque in faciem cruentus corruerit, quo visò victor accurrens occisi caput proprio gladio præcidit, longaque cæsarie apprehensum inter latos exercitus clamores ad Regis pedes attulit; qui mox hosti totis castris fugienti instari iussit, victoriâque cædendò usque ad urbem Accaron complevit. Recreatus nonnulla quiete miles dum lætitiâ triumphans spoliisque dives in civitates suas revertitur, accurrit undique turba desiderio tum videndi Davidem in comitatu Regio vestimentis armisque à Jonatha donatis fulgentem, tum etiam caput Goliathi, quod famulus in conto præferabat. Mulieres quoque in obviis urbibus egredientes choròsq; ducentes victoribus occinere: *Percussit Saul mille, David decem millia.* Quò tamen quasi intercalari carmine identidem repetito, non quidem communem, tamen lætitiâ Saulis vehementer turbârunt. His enim Davidis laudibus malè saucius continere se non potuit, quin ad Proceres diceret: *Quid ei superest nisi solum Regnum?* Unde etiam *neque rectis oculis Saul aspiciebat David à die illa & deinceps.*

At ingratum Regem mox secuta est pœna; *reversus est enim spiritus DEI malus;* à quo hætenus Saul liber fuerat. Igitur & David intermissum antea ministerium repetit magno autem suo periculo; nam in psallentem quodam die Saul lanceam con-

Gigantem
æternit.
1. Reg. 17. à
v. 48. & 1.
Reg. c. 18.
à v. 1. ad 10.

Fugit ab aula.
1. Reg. c. 18.
à v. 12.

contorsit; quod cum vel odio vel furore insaniens secundo incausum tentasset, fugit denique David, nec amplius in aula comparuit.

Pridem constitutum erat Sauli Davidem à medio tollere; cumque id ipse protegente illum DEO facere nequiret, voluit eum aliena manu sub specie honoris perimere. Ergo in aulam revocat, filiam suam in uxorem promittit, constituitque Tribunal militum, quos contra Philistæos educeret, eosque crebris excursionibus vexaret; quod fecit Rex, ut fortissimum Juvenem in ea discrimina conjiceret, in quibus aliquando periret. At inter nec leves nec paucas cum hoste velitationes semper extitit victor; ob quod etiam omnis Israël & Juda diligebat David. Interea Saul promissam Davidi filiam natu majorem Merob alteri tradidit. Postulat ergo David natu minorem Michol, quam demum Rex concessit, at sub dura conditione, ut intra aliquos dies occisis centum Philistæis totidem eorum præputia afferret dotis loco. Attulit, & Michol uxorem accepit.

Saul cum Davidem neque inter medios hostes perire posse cerneret, amicos contra ipsum incitare voluit, *locutusque est ad Jonatham filium suum & ad omnes servos suos ut occiderent David.* Alias ad Jonatham solum, quem sciebat intimum Davidis amicum: *Omnibus, inquit, diebus quibus filius Isai vixerit super terram, non stabilieris tu neque Regnum tuum.* At Jonathas fidem Davidi datam totò Regnò antiquiorem habuit, insidiasque eidem aperuit, dixitque: *Querit Saul Pater meus occidere te.* Animum quoque Patris lenire studuit adductis Davidis in ipsum & Republicam meritis, valuitque oratio filii, ut Saul juraret, diceretque: *Vivit Dominus, quia non occidetur.*

Sed nec DEO servavit fidem. David Philistæos rursus magna clade affecerat. At quò majora pro Saule & Republica gerebat, eò vehementius indies urebat Saulem invidia. Nam haud diu post subito hastam arripiens psallentem *confixisset in pariete*, nisi citò declinasset. Incertus quò sereciperet, fugit in domum suam, sed nec ibi tutus erat. Adsunt enim continuo satellites, qui jussu Regis omnes domus aditus obsideant, Davidem ea nocte custodiant, & manè interficiant. Evalit tamen arte Michol conjugis suæ. Ab hac enim per fenestram ad latus

Revocatur.
1 Reg. c. 18.
à v. 12.

Defenditur à
Jonathâ apud
Patrem.
c. 19.

Rursum fugit
c. 19. à v. 8.

domûs minùs custoditum cautè demissus, ad Samuelem in Ramatha confugit. Utque plus temporis ad elabendum haberet, Michol manè fallaciam commenta est, qua custodes ad aliquot horas detinuit. *Tulit enim statuam & posuit eam super Davidis lectum: & operuit eam vestimentis*, ut crederent Davidem ægrotum necdum surgere posse; donec demum detecta fraus patuit, constititque Davidem evasisse.

Ad Samuelem.
c. 19. à v. 18.

David, postquam Samueli narravit omnia, quæ fecerat sibi Saul, abièrunt uterque Samuel & David in Najoth locum urbi Ramatha vicinum, ubi Samuel adolescentes instituebat & in lege DEI erudiebat. Re ad Regem perlatâ, misit confestim liçtores, qui caperent David. At hi cum ad locum appropinquarent, viderentque cuneum cum Samuele laudantium DEum, divino afflati Spiritu & ipsi simul cœperunt prophetare & laudare DEum: atque hoc contigit viris, quos secundò ac tertio illuc miserat. Ergo Rex ipse se confert in Najoth, ut Davidem perderet. Verùm & ipse toto itinere, *facto super eo Spiritu*, ac deinde in Najoth tota die illa & nocte cum cœteris coram Samuele prophetavit & laudavit DEum, & nunc secundò locum dedit proverbio in Israël: *num & Saul inter Prophetas?*

Cum Jonathas consultat.
c. 20.

Interim David absente Saule fugit ad Jonathan petiitque ab amico consilium, quid in tanto vitæ suæ discrimine agendum? Jonathas pro eximio in Davidem amore suavit, ut in vicino agro juxta certum lapidem lateret, se, quò rediturus Rex in ipsum esset animò, exploraturum, ac deinde sagittæ indicio ipsi nunciaturum, aut si posset, oretenus relaturum. Aderant Calendæ, quibus Rex in speciem conciliatus Davidi sedens ad mensam, vidensque locum aliàs à Davide occupatum nunc primo ac secundo die vacuum, quæsivit, cur abesset David? respondit Jonathas, rogatum se à Davide, ut apud Regem excusaret absentiam ipsius ob solenne Sacrificium, quod tum celebraretur à paterna familia in Bethleem. Responsum cum ira excepit Rex, non dubitans, scire filium, ubi lateret David. Ait itaque: *Fam nunc mitte, & adduc eum ad me, quia filius mortis est.* Rogante Jonatha, *quare morietur? quid fecit?* Saul magis exardescens arripuit lanceam, filium percussurus. At Jonathas surrexit à mensa, jejunusque diem, noctemque commiseratione Davidis infomnem duxit. Summo manè cum puero rerum, quæ age-

agerentur, ignaro in agrum egressus sagittas, veluti cum Davide convenerat, jecit, itaque indicavit Davidi, completam esse Patris sui malitiam, ipsique definitam cædem. Remissò deinde in urbem puerò, Jonathas ipse ad latebras accessit, è quibus surgens David, & cadens in terram adoravit tertio filium Regis, & osculantes se *alterutrum fleverunt pariter, David autem amplius.* Post breve deinde ac plenum doloris atque amoris colloquium valedicens ei Jonathas dixit: *vade in pace;* atque in urbem reversus est.

David autem properavit in civitatem Nobe ad Achimelech summum Pontificem, tum ut ibi in Sanctuario Dominum consulere, tum ut vires cibò reficeret. Admiranti causamque adventus sollicitè roganti responder, se hoc iter facere in negotio Regis, quod clam ac celeriter esset expediendum, daret sibi pro se ac sociis, qui se certò locò expectarent, aliquot panes, & si quem haberet, gladium; se enim suum præ festinatione domi reliquisse. Sacerdos, cum alios tum non haberet, dedit ei sacros panes propositionis, gladiumque, quo David Goliathum percussit, itaque iter vel potius fugam profecutus est. Hæc omnia arbitratus fuerat Doëg Idumæus Minister Regius, qui tum & ipse erat in tabernaculo, cumque omnia Regi retulisset, factum tam iniquò animò tulit, ut ad se citatos Pontificem & 85. Sacerdotes per Doëgum jusserit trucidari, ac insuper translato prius in urbem Gabaon Sanctuariò urbem Nobe *ad usque bovem & asinum* ferrò flammæque deleri. Solus Pontificis filius Abiathar cum Ephod Pontificio crudelitatem Doëgi fugiendo prævertit.

David interea cum nusquam intra Saulis Regni fines tutus esset, confugit ad Achis Gethæum in Palæstina Regem, seque suaque ipsi militaria officia obtulit, sperans se hinc inter Philistæos ignotum latere posse. Verùm Aulici, qui sciebant Davidem à Saule toto Regno requiri, paulatim suspicari cœperunt, an non recens in aulam atque militiam Regis admissus esset is ipse; musitabantque hinc inde inter se: *Nunquid non iste est David Rex terra?* quod cum animadverteret David, stultitiam simulavit, atque ita facilè contemptus, atque à Rege dimissus fugit in speluncam Odollam intra Israëlitis fines sitam.

Venit in Nobe ad summum Pontificem. c. 21. & c. 22. v. 6.

Fugit ad Regem Achis, inde in speluncam Odollam. c. 21. v. 10.

Ad ipsum Pa-
ter Isai cum
domo suâ
alique con-
fugiunt.
c. 22.

Cognitâ hæc Davidis fortunâ fratres timuere, ne denique ira Regis se in totam domum ac familiam Isai effunderet. Quare cum certò nuntiò accepissent, fratrem latere in spelunca Odolla, cum Patre & Matre totâque familia se illuc transtulerunt. Sed & multi alii præsertim *in angustia constituti & oppressi a re alieno & amaro animò* sese Davidi adjunxerant, omnem cum eo fortunæ aleam subituri, ita ut brevi quadringentos socios numeraret. David cum cerneret, se satis validâ cinctum manu virorum fortium contra repentinos inimicorum incursum, de parentibus senio jam confectis cum alia imbelli turba in tuto collocandis consilium inistit, ut hac sollicitudine liberatus cum suis liberiùs posset hæc illac discurrere.

Clausis pa-
rentum oculo-
lis è Moabitide
redit in
terram Juda.
c. 22.

Itaque profectus est trans Jordanem in Masphat Moabitarum urbem, in qua patitâ Regis veniâ cum suis veluti præsidariis confedit, brevi que ducentis adhuc viris tum de Tribu Benjamin, tum de Juda ad ipsum confluentibus auctus est. Interim moriuntur parentes, eorumque oculos David clausit in medio fratrum suorum. Justis utriusque persolutis nomine DEI per Prophetam Gad jubetur in terram Juda redire; venitque cum fratribus ac sociis in saltum Hareth.

Urbem Ceilan
liberat.
c. 23. & 22.
à v. 20.

Oppugnabant hoc tempore Philistæi oppidum Ceilan. Civem missis Legatis à Davide contribule auxilium petunt, quem recens in vicinum desertum cum suis venisse cognoverant. Consultus per Prophetam Gad Dominus Davidi respondet: *Vade & percuties Philistæos & Ceilam salvabis.* Illuc igitur festinavit cum suis, solutâque feliciter obsidione in urbem cum magna civium læticia ac gratulatione victor receptus est. Communem læticiam diluit proximæ tragœdiæ narratione Abiathar Sacerdos, qui hoc ipso tempore cum Ephod Pontificio ad David commune jam miserorum perfrugium sese receperat; quem ut David consolaretur: *Mane, ajebat, mecum, ne timeas. Si quis quaeserit animam meam, quæret & tuam.*

Saulem per-
sequentem
timens ab u-
no deserto
fugit in aliud
c. 23. v. 7.

Saul interea suorum, maximè Jonathæ, erga se perfidiam in Gabaa non semel perstrinxerat, quòd, ubi & quid ageret David, se celarent. Nunc vero certior factus ipsum esse in oppido Ceilan, lætus, *tradidit*, inquit, *eum DEUS in manus meas;* collectisque copiis ad opprimendum Davidem illuc properavit. David de Regis consilio à suis in aula amicis in tempore moni-

tus per novum Pontificem DEum adivit sciréque petiit, an venturus esset Saul? responditque Dominus, venturum. Deinde an cives ob metum, ne fortè & ipsi simul perirent, tradituri essent ipsum in manus Saulis? iterum respondit, tradituros. Nihil ergo cunctandum ratus, Ceilâ relictâ, cum suis sexcentis in desertum Ziph se recepit. Verùm à Ziphais, ut Regis gratiam inirent, proditus fugere inde debuit in aliud desertum Maon. Sed & hic parùm abfuit, quin in manus Regis incideret; Saul enim fugientis restigia premens montem, in cujus altero latere David se tutum credebat, totum milite cinxit, ut vel atroci pugnâ perrumpere aut se dedere cogeretur. At Dominus periculum discussit; acceptò enim nuntiò, Philistæos in Regnum sese magnò numerò infudisse, recessit. David verò periculo ereptus ascendit in loca tutissima Engaddi, prærupta nimirùm & inaccessa.

At Saul etiam huc, postquam inopinatò superveniens dispersos & in prædam effusos Philistæos repressit, cum tribus millibus delectorum virorum penetravit, magno quidem suò periculo. Erat in iis locis Engaddi ingens spelunca propè viam. In hanc, cum Saul appropinquaret, sese David cum suis inspirante DEO receperat. Transeunte milite Rex ventris necessitate adactus secedit in os speluncæ. Hic socii in tenebris Davidem certatim urgent, ne, quem Dominus in manus tradidisset, elabi sineret inimicum. At ipse cautè accedens contentus fuit oram clamydis præscindere, continuitque socios etiam, *ne consurgerent in Saul*. Rex quanto expositus fuisset periculo ignarus, cœpto itinere pergit, cumque aliquousque processisset, David speluncâ egressus *clamavit post tergum Saul: quem persequeris Rex Israël? quare audis verba hominum loquentium: David quarit malum adversum te? vide & cognosce oram clamydis tue in manu mea*. Ad has voces Saul ad clamydem & ad clamantem respiciens cum insigni animi motu dixit: *Nunquid vox hæc tua est fili mi David? justior tu es quàm ego, tu enim tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala. Et nunc quia scio quòd fortissime regnaturus sis, jura mihi in Domino, ne deleas semen meum post me. Et juravit David Sauli* Redintegratâ hunc in modum amicitia, Saul reversus est in Gabaa domum suam. David autem & viri ejus ascenderunt in tutiora

Sauli, dum
cum in mani-
bus habet,
parcit. c. 24.

loca; toties enim gratiam Saulis tam inconstantem expertus, noluit se illi permittere.

Samuel moritur.
c. 25 v. 1.

Dum ista Saulem inter & Davidem geruntur, mortuus est Samuel, & congregatus est universus Israël, & planxerunt eum, & sepelierunt eum in domo sua in Ramatha.

David iratus Nabali ab Abigæle mitigatur.
c. 25.

David ex locis Engaddi descenderat in desertum Pharan, quâ se in terram Juda porrigit. Hic cum necessariis vitæ subsidiis careret, misit decem Juvenes ad Nabal hominem in illis partibus potentem & opulentum cum precibus, ut in suos contribules aliquâ annonâ esset liberalis, gratûsque quoddam raptum vivere assueti nihil hætenus de gregibus ipsius abstulissent, & aliquo jam tempore pastoribus ipsius pro muro fuissent contra latrocinantium Arabum excursiones. Verùm ab homine duro nonnisi contumeliosam responsonem reportârunt. Igitur David justâ irâ commotus quadringentos armatos contra Nabal & familiam ejus educit. Certam cladem Abigail uxor Nabalis antevertit, atque Davidi cum asinis munera portantibus occurrens mitissima oratione iratum non modò placavit, sed Davidem ita sibi conciliavit, ut paulò post mortuo Nabale, eam post Achinoam & Michol in tertiam conjugem acciperet.

Itrem parit Sauli se persequenti.
c. 26.

Interim Saul ad ingenium rediit, ac Davidem, secundò jam à Ziphæis proditum, ad necem rursùs quæsit in colle Hachila dicto. Hic dum Saul cum tribus suorum millibus pernoctat, David, qui superiorem collis partem occupaverat, audaci facinore, solo Abisai suo ex sorore nepote assumpto, descendit in castra, & invenit Saul *jacentem & dormientem in tentorio, & hastam fixam in terra ad caput ejus, Abner autem Principem & populum dormientem in circuitu.* Lætus Abisai Davidi in aurem insusurrat: *Conclusit Deus inimicum tuum hodie in manus tuas. Nunc ergo perfodiam eum lancea in terra semel, & secundò opus non erit.* At David: *vivit, inquit, Dominus, quia nisi Dominus percussisset eum, aut in prælium descendens perierit, propitius sit mihi Dominus, ne extendam manum meam in Christum Domini.* Ut tamen Rex, quem persequeretur, rursus videret, dixit ad Abisai: *Tolle hastam, quæ est ad caput ejus & scyphum aque, & abeamus.* Cùmque transisset David ex adverso, & stetit in vertice montis de longè, & esset grande intervallum inter eos, clamavit ad populum & ad Abner Principem militia: *Vide,*

Vide, inquit, ubi sit hasta Regis, & ubi sit scyphus aqua? clamore excitatus ipse quoque Saul: *Nunquid, ait, hac vox tua fili mi David?* Et David: *Vox mea Domine mi Rex.* Exprobravit deinde Sauli, quòd ab inimicis hominibus se incitari contra fidelem servum pateretur, & Saul commotus animò, *peccavi, inquit, revertere fili mi David.*

At David neque nunc inconstantia toties experta fidentum esse ratus, statuit totò Saulis Regnò excedere, consultòque per Abiathar Domino ad Achis Regem Gethæum confugit, apud quem jam ante sexennium ementito habitu hospitaverat. Hujus bonâ veniâ cum sexcentis viris horumque familiis habitavit primò in ipsa urbe Regiâ, deinde in oppido Siceleg. Unde cum expedita suorum manu prædas deinceps egit de Amaleicis aliisque populis versùs Ægyptum habitantibus; quòd cum innotuisset Sauli, Davidem fugisse in terram Philistæorum, *non addidit ultra querere eum.*

Dimisso itaque exercitu fortissimi quique Duces ac milites ex variis Tribubus transfugerunt ad David in Siceleg. & de Tribu Benjamin quidem egregii pugnatores tendentes arcum, & utràque manu fundis saxa jacentes & dirigentes sagittas. De Tribu Gad quoque viri robustissimi & pugnatores optimi tenentes clypeum & hastam vultu quasi leones, & *veloces quasi capreae in montibus;* quos cum David animadvertunt pacificè venire, suscepit eos.

Interim Philisthæi bellum contra Israëlitas decernunt, contractisque copiis castra metantur prope montes Gelboë in Tribu Isachar sitos. Quòd Saul quoque congregavit universum Israël. David cum suis erat in castris Philistæorum à Rege Achis invitatus, quòd cum viderent reliqui Principes, dixerunt ad Achis: *quid volunt sibi Hebraei isti? revertatur vir iste.* Rex facillè intelligens Davidem ipsis esse suspectum, ait ad ipsum: *Satrapis non places hortatusque est, ut cum Suis recedat.* Qui Regi libenter obtemperans, & divinæ providentiæ circa se suosque gratias agens, ne in gentem suam perfidus esse cogeretur, altero die summo manè castris excessit. Saul verò è superiore loco montis Gelboë castra hostium contemplatus *timuit & expavit cor ejus nimis;* multumque super eventu belli sollicitus lapidè Dominum consuluit, at responsum non accepit. *Adiit igitur*

Iterum fugit ad Regem Achis. c. 27.

Augetur numero virorum fortium.

1. Par. 12. & v. 1. ad 19.

Saul bello appetitur & Pytonissam consultit. 1. Reg. 28. & 29.

mutato habitu Pythoniſſam, ſeu mulierem maleficam haud procul à caſtris in oppido Endor habitantem, ut ejus operâ à defuncto Samuele diſceret, quis futurus eſſet belli exitus. Pythoniſſa per conſueta carmina dæmonem aliquem ſub ſpecie Samuelis evocare quidem conata eſt; at divîna virtute atque imperio ipſius Samuelis anima aſſumpto ex aëre corpore, atque pallio appa-rens: *Quare, inquit inquietâſti me ut ſuſcitarer? dabit Dominus Iſraëlte in manus Philiſtiim: cras autem tu & filii tui mecum eritis.*

Cæſo exercitu & filiis ipſe proprio gladio interit.
1. Reg. c. 31.
2. Paral. c. 10.

Trifti reſponſo penè exanimatus Saul cecidit porrectus in terram. Ubi verò poſt ad ſe rediit & cibo vires refecit, nocte cum duobus focis ſuis reſſus eſt in caſtra. Poſtero die pugnam ampliùs detrectare non potuit irruentibus undique magnâ vi hoſtibus. Cæſi ſunt igitur magnò numero Iſraëlitæ tum in loco prælii, tum in fuga, atque inter hos etiam regii filii Abinadab, Melchiſua, & Jonathas. Saul dum in fuga non uno ſagittæ vulnere ſaucius videt, actum eſſe de ſe, de filiis, de regno, in ſummam rerum omnium deſperationem adductus converſusque ad ſuum armigerum: *Evagina, inquit, gladium tuum & percute me, ne forte veniant incircumciſi iſti & interficiant me illudentes mihi.* Quod eum ſummâ in Regiam Perſonam reverentiâ detrectaret armiger, ipſemet arripuit gladium & irruit ſuper eum; eoque vulnere interit.

David prædones Amalecitas cædit.
1. Reg. c. 30.

Interim Amaleciti urbem Siceleg abſente Davide non ſolum ſpoliarunt, abductis etiam Hebræorum uxoribus liberisque, ſed inſuper incendio cœdè deformârunt. Quod ubi è caſtris Philiftæorum reverſus vidit, quantâ potuit celeritate prædones ſecutus, ad torrentem Beſor pervenit. Hic relictis ad ſarcinas ducentis quadringentos magis expeditos atque alacres elegit, quibuſcum duce itineris Ægyptio prædones aſſecutus eſt ipſo tempore, quo *diſcumbabant ſuper faciem terra* ad cœnandum feſtumque diem celebrandum. Irruit igitur cum cohorte ſua, & *percuſſit eos à vespere uſque ad vespèram alterius diei. Et non evaſit ex eis quiſquam niſi quadringenti viri adoleſcentes,* qui ab ipſo cædis initio aſcenderant camelos, & fugerant. Reſectis deinde viribus, receptâque omni prædâ, liberis uxoribusque, inter quas etiam erat Achinoa & Abigail uxores Davidis, redierunt ad torrentem Beſor. Hic putabant quidam prædam di-

viden-

videndam solum inter eos, qui cum hoste conflixerant. At David: *Non sic facietis, inquit, fratres mei: aqua enim pars erit descendentis ad praelium & remanentis ad sarcinas.* Id quod deinceps vim legis obtinuit.

Ad oppidum Siceleg cum suis regressus tertio post die nuntium accepit de infelici Israëlitarum in monte Gelboë praelio; auditâque rerum gestarum serie *vestimenta sua scidit, omnesque viri qui erant cum eo, & planxerunt & fleverunt & jejunaverunt usque ad vesperam super Saul & Jonathan filium eius & super populum Domini.* David insuper ad cohonestandum Saulis & Jonathæ funus lugubre illud carmen edidit: *Considera Israël: in quo dolorem suum nunc ad Saulem convertit canens: Montes Gelboë necros nec pluvia veniant super vos, quia ibi abjectus est clypeus Saul, quasi non esset unctus oleo.* Nunc ad Jonatham: *Doleo super te frater mi Jonatha decore nimis & amabilis. Sicut Mater unicum amat filium suum, ita ego te diligebam.* Nunc ad omnes sæpius illud repetens: *quomodo ceciderunt fortes?* Interea à tanta clade dispersi huc illuc Israëlita præsertim ex Tribu Manassis per singulos dies turmatim veniebant fugitivi ad David, *usque dum fieret grandis numerus quasi exercitus Dei.* 1. Par. 12. v 14, ad 23.

Luget Saulem
& Jonathan.
2. Reg. 1.

David, Rex Juda.

Legendi officio perfunctus, jubente per Pontificem Domino, cum suis à Philistæorum terra venit in Hebron, ubi à Tribu Juda in Regem electus inungitur; cæteris undecim Tribubus, adnitente Abnere militiæ Principe, Saulis superstiti filio Isboetho adhærentibus. Contra quem, ut Regnum stabiliret, milites in duodecim turmas distribuit, singulisque suos Præfectos dedit, omnibus verò Joabum suum ex sorore Nepotem militiæ Principem præfecit. Idoneos quoque viros assumpsit, qui sibi à consiliis essent; inter quos Jonathan, Achitophel, Chusai, & Jojada eminebant. Non diu post bellum exarsit. Joab Judæos, Abner Israëlitas ducebat. Post acre praelium fugatus est Abner cum suis, quem dum Asaël Joabi Frater, & quartæ turmæ Præfectus ferventiùs persequitur, ab illo aversâ hastâ confossus interiit, summo Joabi dolore.

Ab An. 2928.

David Rex
Juda Abnere
rem Israëlita-
rum Ducem
vincit.
2. Reg. 2.

Irrita-